

Hi havia una vegada una escola que llegia

Sobre la necessitat de caminar per indrets inexplorats

«...Cada llibre, cada tom que veus, té ànima. L'ànima de qui el va escriure, i l'ànima dels qui el van llegir i van viure i van somiar amb ell. Cada vegada que un llibre canvia de mans, cada vegada que algú llisca la mirada per les seves pàgines, el seu esperit creix i es fa fort...»

Carlos Ruiz Zafón

Resulta impressionant passejar per l'escola, entrar a les aules i sentir les respostes dels alumnes, veure l'interès del mestre, adonar-se com estan disposades les taules per permetre el treball en grup, observar que hi ha aparells tecnològics que s'usen amb normalitat, i que l'objectiu és qüestionar-ho tot per saber més.

Quan l'acció educativa és clara no hi ha alumnes que demanen constantment per anar al lavabo (per sortir de classe), no hi ha cridòria, ni corredisses pels passadissos. Hi ha preguntes i respostes, necessitat de compartir, s'exploren camins inexplorats. Emociona veure com s'investiga, com es promou el treball cooperatiu, com s'enfoca la cultura i la comprensió de la nostra societat multidimensional.

Una de les accions que fem a l'escola i que facilita aquesta construcció de la comunitat d'aprenentatge gira al voltant de *les exposicions creatives*, un projecte de lectura i escriptura fet realitat des de fa tretze anys i que continua vigent perquè darrere hi ha un fonament teòric que el sustenta i unes persones que hi creuen en ell.

La primera exposició va ser un *museu dels contes* que recollia un munt d'objectes relacionats amb la literatura infantil. Es presentaven una sèrie de llibres i els elements físics que en ells apareixien. Així, per exemple, estava l'autèntic pèsol de *La princesa i el pèsol*, un trosset de fusta del nas d'en *Pinotxo*, les molletes de pa que va escampar pel bosc el *Petit Polzet* de tornada a casa i la sabata de vidre de la *Ventafocs*, entre d'altres.

A partir d'aquí, any rere any, hem viatjar al món dels llibres i hem llegit aquells que ens serveixen per al nostre projecte global. Hem dedicat cursos sencers a investigar sobre els contes de ratolins, sobre la Mediterrània, sobre l'Àfrica negra, sobre un sentiment concret com pot ser la por, sobre els elefants, sobre astronomia, sobre els ocells, etc.

Amb aquests projectes volem que quan els alumnes es facin grans i s'incorporin a la societat adulta no siguin conformistes, no siguin "com tothom" i acceptin les normes que proposa el "sistema". Cal fer-los protagonistes del seu aprenentatge.

La pràctica: La vida secreta dels arbres

Crear una exposició al voltant dels llibres

Edat:	A partir de 3 anys	
Nombre d'alumnes:	Tota l'escola	
Objectiu:	Estimular la creativitat, la sensibilitat i l'esperit crític. Aconseguir fer un treball de grup (producció escrita o plàstica) per a l'exposició col·lectiva.	
Recursos	Temps:	Quatre mesos
	Espai:	Biblioteca o aula
	Material:	Llibres sobre els arbres Material variat (cartolines, pintures, papers, etc)

Cada any, al setembre, el claustre de mestres, a proposta de l'equip de biblioteca, aprova el tema a tractar, en aquest cas l'estudi dels arbres. Durant el primer trimestre es preparen els materials (llibres de coneixements, contes, novel·les relacionades amb el tema, àlbums il·lustrats, etc.) i sobre ells es fan les propostes.

No hi ha un únic llibre o conte que faci de fil conductor, hi ha nombrosos llibres que tenen els arbres com a protagonistes. Per exemple:

- Narracions en les quals els arbres són protagonistes i expressen sentiments, com per exemple *El príncep dels embolics* o *L'arbre presumit*.
- Narracions en les que els arbres es relacionen amb els animals com és el cas de *El elefante y el árbol* o *La casa del árbol*.
- Narracions ecologistes en les quals la mà de l'home ajuda a sobreviure els arbres com passa a *El jardí subterrani* i a *L'home que plantava arbres*.
- Llibres que ens fan somiar com tots els que tenen elements sorprenents de l'estil dels troquel·lats com *El bosc del peresós* o *L'arbre vell*.
- Narracions que passen a lloc màgics on viuen els arbres, com passa a *La vida nocturna de los árboles* o *El lloc més meravellós*.
- Narracions que ens transporten a d'altres llocs a partir de les llavors com a *La llavor viatgera*, *El test buit*, etc.

Els mesos de gener a abril són de treball a l'aula i a la biblioteca. És temps de crear llibres col·lectius, murals, projectes d'investigació, accions plàstiques, sortides. L'escola és un formiguer d'activitats sobre el tema. A les classes de música, de ciències, de llenguatge, es va donant forma a l'aspecte que cadascun dels grups ha triat.

Finalment, a finals del mes d'abril, coincidint amb la diada de Sant Jordi, la biblioteca es transforma en una sala d'exposicions on es mostra tot el resultat del que s'ha llegit, escrit, pintat, compostat o creat. S'organitzen visites en que es pretén, a més de mostrar el treball realitzat, que l'alumnat senti com a seva l'exposició, que compregui que forma part d'una col·lectivitat.

Jaume Centelles

Paraules clau: lectura, biblioteca, exposició creativa, plàstica, treball cooperatiu, monografia.